

A nyájas olvasó kezében tartott kötet kiadásának gondolata nem éppen a közelmúltban vetődött fel. Magyar Mária: Fiatal gyűjtő az Öreg utcában címmel közölt írása, ami a Békés Megyei Népújság 1989. július 31-i számában jelent meg (jelezve a kiadás szándékát) így ír: „Izgalmas falutörténeti emlék, például egy múlt század közepén íródott kántori kézirat, amely Újkígyóson (is) használatban lévő népénekeket tartalmaz. A „kincset” Harangozó Imre előtt Vigh Józsefné nyugdíjas pedagógus őrizte, akire sógorától, Márnássi Imre kántortól maradt a kézirat...” Egészen fiatal tanítóként, amolyan szakmai beavatásként kaptam ezeket a lapokat Vigh Józsefné Jénh Irénke nénitől, Újkígyós akkori legidősebb tanítójától. Néhai sógora hagyatékából maradt kéziratok könyvek, a létező szocializmus évtizedeit vastag porréteg alatt, a házuk padlásán, egy öreg bőröndben vészelték át. Az akkori fiatal tanító ígéretet tett rá, hogy a kapott értéket közkinccsé teszi – lassan már az akkor születettek sem egészen fiatalok, de íme, az ígéret beváltása, ha kicsit később is, el nem maradt...

Harangozó Imre

A most közrebocsátott kéziratok kántorkönyvek sokrétű, szerteágazó, ugyanakkor értékes anyagot tartalmaznak. Valamennyi kéziratot tényleges kántori gyakorlat hívta életre és élte később is. Nem azonos az énekanyag a három kántorkönyvben. Az első, legnagyobb kézirat nagyjából a korabeli nyomtatott énekeskönyvek tartalmát hozza, számos (zenei szempontból ugyancsak érdekes) kiegészítéssel. A második szinte csak halottas énekeket tartalmaz. A harmadik, legrövidebb kéziratban a szentmisére való énekek mellett az esti zsoltosima imaórát, a vesperást (nagyvecsernyét) is megtaláljuk. Egyes énekszövegekben évszámok jelennek meg, másutt történelmi vagy egyháztörténelmi események színesítik a szöveganyagot. Az első kéziratban számos kottát látunk (egyszólamú éneket és kíséretes lejegyzést egyaránt), a másodikban csak egyet, a harmadikban pedig csupán későbbi emlékeztetőt. Ennek ellenére zenei szempontból is igen érdekes és összetett repertoár tárul szemünk elé e kéziratok kántorkönyvekben: a magas zene-művészetből jött alkotás mellett ún. pásztormisék gazdagítják a természetesen nagyrészt a 19. századra jellemző kántorszerzeményeket, de régi népénekek is felbukkannak (akár az énekszövegek, akár a dallamutalások között). Némely településen ma is élő kántori gyakorlat figyelhető meg a legnagyobb énekcsoportban, a gyász- és emlékmise énekei között, ahol a kéziratok későbbi (kántor) használói konkrét személyneveket jegyeztek fel. Ezek pedig néprajzi és helytörténeti adalékok az utókor számára.

Kövári Réka

Harangozó Imre - Kövári Réka: Magyar isteni szolgálata... - Alföldi kéziratok kántorkönyvek a 19. századból

Magyar isteni szolgálata...

Alföldi kéziratok kántorkönyvek a 19. századból

Közreadja:

Harangozó Imre - Kövári Réka

Ipolyi Arnold Népfőiskola

Újkígyós - 2022